

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 423. Bonifacii Pap. Annus 5. Honorii 29. Theodosii 16.
Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

mitem. Duce[m] exercitus sic ab Augustino Ecclesiastice
verberarum? Audi reddidam cum epistolam his iptis
verbis 42:
Huius saluto, quod primum est. Suscipe autem tremens sancti-
tatis tuae verba verberis plena. Sicut quod venia preparatur, qui ab
Augustino perfectissimo sacerdoti corripitur: nec debet Episcopo de-
geri, quod voluit as facit, aut casu. Ipse enim sibi denegat curam, qui
sua[m] medico non publicat causam. Hominem ergo passim pater, e li-
minibus ecclesie vaptum tui sanctis aspectibus misis mea, soror que
subdicit. Alieno non sunt facta ista consilio. Dei & sanctorum eius
regimine vno, illum itaque viri morte dignissimum, quem (vt dixi)
meu de ecclesie foribus furor abstulit, vita tui iustionibus donatus
illam. Agnoisco culpam. Indigna mea lacryme iungantur tuis sctibus
iustis, quo possit hac nota nigro inscripta ritone deleri. Ecclesia mihi
intuitu, no negatur illis, sero venia. vni admisi culpam. Oblatio ve-
ro donum mea (vt tua sanctitas iustis) ad calicis Regis mensam, eius
in anulo offeratur. hactenus Comes: quibus discas, quanta
obseruanti Principes atque Praefecti prouinciarum olim
cohererit sacros Antifites & loca sacra, vt si repentino ca-
su ea aliquando violati contigerit, eandem innox culpam
lacrymis & penitentia expiant, arbitrio, cui reuerenter
parenter, sacerdotis.

IESU CHRISTI
Annus 423.

BONIFACII PAP. HONORII 29. IMP.
ANNUS 5. THEODOSII 16.

SECVLTVB ordine temporis Christi annus quadrin-
gentesimus viginti mterius, descriptus in Fastis Con-
sulari Marimiani & Aclepiodoti, Romano Imperio Ho-
norij obitu lugubris, qui decimo octauo Kalend. Septem-
bris ex hac vita migravit, vt Socrates h, Propter, Marcelli-
& Cassiodorus affirmant. addit Paulus diaconus, esse
defunctum Rome, postquam in Manfoleo iuxta corpus
S. Petri Apostoli Imperant ab obitu Theodosij patris an-
nos viginti octo, menses septem minus diebus duobus. Vi-
xit autem annos quadraginta vno minus, & mensem vnum
expletum. Differimus superius aduersus eos, qui Hono-
rium igneum fuisse iugillare, quod ipse numquam visus
fuerit in prociem, per suos duces bella gerens. Sed no id
a Rege requiritur: satis vero superque ad laudem Hono-
rij, quod nullus Christianorum Imperatorum inmetus est,
qui per suos duces extinxerit plures in Imperium gra-
tantes tyrannos, nec qui ingruentes barbaros saepius vicerit,
Imperiumque labans ac nouis motibus penitus periclitans
crebrius restituerit: hac enim quam vera certa que sunt,
que anni singulis ab exordio totius huius dicta sunt, faci-
le indicant. Ceterum religione potius, quam armis, in o-
mnibus semper aduersus hostes certaminibus primas tu-
lisse, & Deo pro ipso pugnante, sero cillimos vicisse Tyran-
nos, & pugnacillimos barbaros saepissime debellasse, su-
perius annis ferme singulis pariter demonstratum est: vt pla-
ne fuerit in ipso perspicue declaratum, longe prestare, Im-
peratorem religione pollere, quam armis. Quandoquid
vt tot tyrannos extinxerit, & barbaros pugnando saepius
superauerit, nequaquam ducum virtuti ea quis iure cen-
seat tribuenda, quos ferme omnes est expertus infidos &
proditores, & in tyrannos esse conuersos, aduersus quos
suis copie ducende fuerint, & ancipiti pugnandum cer-
tamine. Vt plane, si quis hac accurate consideret, intelligat
fuisse miraculum, & non nisi Deo protegente, quem ipse
bene culta pietate demeruit, esse factum; vt tam diuturnum
Honorij Imperium possederit, impugnatu iugiter abar-
baris atque tyrannis, quos omnes fultus diuino praesidio
non solum euasit, sed & felicissime superauit. Vnde & factum
est, vt omnia ferme eiusdem Augusti nummularia
cudereantur eiusmodi ornata tropheis, nimirum cum eius-
dem Imperatoris imagine Victoria insignata pedesq; sinis-
tro pro calcante tyrannum, dextera vero manu sustinente
Labarum nomine Christi decorum, cuius ope omnia dextere
euenissent, vt hic vides vnum ex his tibi formis expressum:

Ad huiusmodi quidem simile genus imaginum allusisse
vilius est Ioannes Chrysostronus, dum in Eutroptium a-
gens hac ait: Quem admodum & regia effigies non tantum orna-
tus ex eo contingat, si solum rex sublimis sedat purpuratus & dia-
demate redimitus, quantum si sub pedibus quoque regis barbari ma-
nibus possit, erga reuincit promi lacant, &c.

Ante autem suum obitum Honorius hoc anno (vt ha-
bent Prosper & Cassiodorus) Galliam Placidium Augu-
stam cum filiis duobus Valentiniano & Honorio, ob sus-
picionem inuitatorum hostium, miserat in Orientem; vn-
de accidit, vt ipso Honorio defuncto, nullus in Occiden-
te esset, qui iure cognationis Imperium gubernandum
susceperet. Ioannes igitur, qui anno superiori (vt apparet
ex Imp. re scriptis) Praefecturam Praetorij administra-
rat, vilius natalibus homo, qui militauerat ante inter Nota-
rios, Imperium arripere ausus est, quod & tenuit vique ad
annum post sequentem. Quomodo autem hac se habue-
rint, Socrates ita narrat q: Quamquam Theodosius Imperator
de morte Imperatoris Honorij certior factus esset, eam tamen abos ce-
lavit, aliaque causa alias commouit a de ea re complures sefellit.
Mittit etiam in Miles Salonas, vrbem Dalmatiae, vt si quis in pa-
ribus versus Occidentem forte nouis rebus studeat, praesto essent, qui e-
ius conatus reprimere. Quibus rebus ita comparatur: tandem mor-
tem auunculi eius vno planam facit. Interea tempore Ioannes, qui
inter Scribas Imperatoris principem locum obtinuit, cum prosperum
suis fortune cursum moderare ferre non possit, Imperium accipit, lega-
tosq; ad Imperatorem Theodosium mittit, per quos postulat, vt Im-
perator declaratur. Theodosius legatis eius in castidiam tradidit, ducem
Ardaturum, qui in bello Persico res plane maximas confecerat, ad Io-
annem mittit. sed id post annum sequentem factum, nosq;
suo loco dicemus.

Quod ad ipsum Ioannem Imperium Occidentale in-
uadentem spectat; ipso exordio Principatus a quo duer-
sus Dei Ecclesiam bellum parant. Etenim simulac inuast
Imperium, prima omnia, omnia simul ab ea priuilegia ab-
stulit, quae Christianis Imperatoribus tum locis, tum per-
sonis Ecclesiasticis colata fuerant: & inter alia omne cle-
ricis ademit fori saeculari exemptionem, quos omnes pen-
nes saeculares Iudices causam dicere, & ab eis sententiam
expectare voluit. hac quidem omnia ab eo peracta, Va-
lentiniani sanctio, quae ablata ab eo priuilegia retocauit,
edocet, quia suo loco reddemus. Ipsi sibi malis ad suum in-
teritum viam miserum illum patefecisse, infelix exitus de-
clarant. His plane & aliis innumeris saepe contigit exem-
plis demonstrari, religionis & Ecclesiasticorum iurium de-
fensionem esse solidum ad sustinendam molem Imperij
fundamentum: quo si cateat, corruat sit necesse: vt male
consultus suo damno Ioannes expertus est.

Contra vero vides Theodosium exemplo aui, ad Oc-
cidentale Imperium est tyranno. Am manibus vindicatum,
arma primum spiritualia Deo potentia preparare, nimirum
quae sunt in pollute religionis propentiori cura peragere,
aduersantes illis haereticos & alios hostes profligare, id ra-
tus ad victoriam de tyranno consequendam maxime pro-
futurum. Sicigitur pugnaturus aduersus fortissimum ty-
rannum barbarorum auxilium praepotentem contra haer-
eticos primum arma conuertit, ista lanciens h:

Manichaei & Phryges (quos Pepsitas, sive Priscillianistas, vel
alio latentiore vocabulo appellant) Ariam istum, Macedoniamq;
& Euxinam, Nouatiani, ac Sabbatiani, ceterosq; haereticos faciant;

c. Apud Lal.
Pag. 5.
Cap. 5. Ma-
ria Mauria.

II.
d. Proff. in
Chama. hu
C. Cassid. in
Chro. bu
C. Cassid.
IOANNES
TYRAN-
NVS IN-
SVRGIT.
El. 2. d. pag.
C. Theod. &
11 quod
iustis C. T. bi.
& aisi.
2. Sec. 17.
c. 23.

III.
IOANNES
IVRA EC-
CLESTIA
TOLENS
PRIVATVS
IMPERIO.

IV.

h. 159 de ka-
ret. C. 1. a
& Mont
nistas.

HONORIVS
RELIGIO-
NE PO-
TENS.

THEODO-
SIVS CON-
TRA HÆ-
RETICOS
LEGES
SANCIT.

bl. 60 de ha
ret. C. Theo.

cl. 10. de ha
ret. C. Theo.

dl. 14. de Pa-
gan. C. Theo.

VI.
cl. 17. de in-
dici. C. Theo.

THEODO-
SIVS IMPE-
RATOR
PAGANOS
EXAGI-
TAT.

cl. 12. de Pa-
gan. C. Theo.

VIII.
BONIFACII
OBITU.

h. Lib. de RR.
Pont.
i. Praef. in
Chron.
k. Marcell. in
Chron.

variosa sibi hac quoque constitutione denegari, qua illis generalium sanctionum interdixit auctoritas: puniendus: qui contra generalium constitutionum interdixit venire tentaverint. DA. V. Idus Aprilis Constantinop. Asclepiodoto & Mariniano Conf. hac Imperator, & quidem Attico Episcopo Constantinopol. hac ex parte religioſior: siquidem ille tolerandos esse Novatianos dicebat, permittendosque eos Constantinopoli conuentus agere, vt Socrates ait, qui hanc ob causam ipsum in celum extollit. Rursum vero idem Theodosius mensē Iulij illam in omnes hereticos edidit sanctionem, qua penitus aduersus hostem diuinum sibi numen conciliet:

De h. hereticis omnibus, quorum & errorem execramus & nomen, hoc est, de Eunomianis, Arianiis, Macedonianis, ceterisque omnibus, quorum scilicet p̄sumta sanctionis t̄det insinere (quibus con- ciliis duces nomina, sed vna persidia, illa precipimus debere seruari, quae diuini aui, & patris nostri clementia constituerunt. Si uero vn̄uersis, quod si in eodem furore permanerint, interminatae pena erunt obnoxii. & c. Dat. V. Id. Iulij Constantinop. Asclepiodoto & Mariniano Conf. Mensē vero Augusti hanc idem Theodosius addidit:

Omnis e dubia interpretationis ambages hac sententia resol- uentis, publicari precipimus, quod lex super Eunomianis militare prohibuit, ceterisque execrabilibus religionum & professionum ritibus promulgata cognoscatur, nihil ad eos, qui coheretici sunt, per- tinet. Hi enim sunt apparitoribus obligati, in quibus emensis militiae stipendiis, veterani Principis munus sustinere coguntur. Dat. V. Id. Aug. Eudocio, Asclepiodoto & Mariniano Conf. hac aduersus eos qui ex eo, quod heretici militare prohibiti essent, onera quoque militiae, perpetram facta interpretatione, vitare studebant. Adiecit insuper, vt cum dictis legibus heretico- rum omnes & que perstrinxerit, Manichaeos & tamen pecu- liari hoc item anno edita sanctione exagitarer. quam breui- tatis causa hic describere praetermittimus.

Sed & Iudaeos veniit synagogas nouas edificare & da- to aduersus eosdem hoc item anno rescripto. Qui igitur in omnibus Christianae religioni aduersus omnes eius ad- uersarios hereticos, itemq; Iudaeos, legibus promulgatis ita prospexit: aduersus quoque idololatrias (si qui residui essent) bellum hoc item anno mouit, & quidem inaccessibili studio et tenum Gentilium deorum cultum iteratis legibus prorsus pessumdandum voluit; siquidem in primis hoc anno, mensē Aprilis in eos ista sancit:

Paganos, qui super sunt (quamquam iam nullus esse credimus) promulgatarum legum iam dudum praescripta compeſcant. & c. Dat. V. Id. April. Constantinop. Asclepiodoto & Mariniano Conf. ac rursum mensē Iunij in eosdem:

Paganos, qui super sunt, si quando in execrandis demonum sacrificiis sint comprehensi, quamuis capituli poenitentiae debuerint, & bonorum proſcriptione & exilio coerceri iubemus. Dat. V. Id. Iunij, Asclepiodoto & Mariniano Conf. Hoc plane est, quod de eodem Theodosio Nicephorus ait: Adeo religioſus Theodosius fuit vt amque suam accuratissime ad diuinas leges composuit: quam ob causam quicquid sint ex idolo reliquum, ita est funditus destructum, vt posteris eius ne vestigium quidem prioris fraudis & seditionis cer- nere sit datum: sententiam vero de his suam in constitutionem retu- lit, haec ipse. Vides igitur, quibusnam pius Imperator erga religionem obsequis viam sibi ad futuram percipiendam incrementam de tyranno victoriam strauerit.

Hoc eodem anno, octauo Kalendas Nouemb. b. Bonifacius Papa moritur: id quidem S. Prosperus & Marcellinus & testari videntur, dum his Conſingressum referant successoris, ex quibus plane corrigendi sunt, qui sedi eius triennium tantum, vel paulo amplius tribuunt. Etenim quem constat sedere cepisse (vt ex eius epistola patet) sub Consulatū Honorij duodecimo & Theodosij octauo, quinto Kalendas Ianuarij, peruenisseque vsque ad anni huius octauum Kalendas Nouemb. sedisse oportet annos quinque, minus duobus mensibus, & tribus diebus. In libro Pontificum Romanorum, post Bonifacij obitum haec leguntur: Petriur clerus vel presbyteri, Eulabium reuocari: quod tamen non conſensit, Eulabium Romanum silicet reuerti: qui tandem in eo loco Campanie post annum mortis Bonifacij defunctus est, haec ibi. Post haec atro ista sequuntur: His Bonifacius consti- tuit, vt nulla mulier aut monacha pallam sacratam contingeret, aut

leuaret, aut incensum poneret in ecclesia, nisi missis, nec seruum clericum fieri, nec obnoxium corae, vel cuiuslibet rei. Hic fecit oratorum in cimiterio S. Felicitatis martyris, & posuit hac, patrem argenteam pensantem libras viginti, siphonem argenteum pensantem libras decem, amam argenteam pensantem libras tredecim, calicem minores duos pensantes libras quatuor, coronas argenteas tres pensantes libras quindecim. His fecit ordinationem vnam in vrbē Roma per mensē Decembrem, creauit presbyteros tredecim, dia- cones tres, Episcopos per diuersa loca triginta sex. Sepultus est via Salaria in cimiterio S. Felicitatis martyris iuxta corpus illius octauo Kal. Nouemb. Cessauit Episcopatus eius dies nouem, haec ibi. Citat Beda libellum de miraculis Bonifacij Papae, sed cuius Bonifacij, non dicit, recitat miraculum de puero Iudaeo à patre in ignem iniecto, quod Eucharistiam cum Christianis accipiens, spiritus ardore succensus clamauerit se optare fieri Christianum, & de quo eius matre puero opem ferente itidem in ignem iniecta, & seruatis amobus illis. Ex antiquo monumento Vaticanae basilicae, quae collegit Petrus Manlius tempore Alexandri III. hos versiculos, in sepultura eiusdem Bonifacij sculptos, tradit:

Arria magnifici sunt membris plena sepulchri
Sedis Apostolicae Bonifacij Praesulis almi.
de eodem Bonifacio extat eiusmodi vetus Inscriptio: m
Sacrosanti honor labor et meritum, duorum
Pontificum per quos contulit ista Deus.
Nani quae magnifici cepit Bonifacius aucti
Hac Celestinus composit ad omne decus.
Ad sepulchrum vero Bonifacij Papae ista: n
Postquam honor Christi pro nobis morte peristi
In Domini famulus nil tibi iuris erit
Pone truncum rabiem non est scire potestas
Aut quid vicia furis nil nocitura prius
Hoc siquidem melius demisso vultu orbe
Cui tamen vt vixit hic sibi quisq; scit
* Hic sicut sunt Papa Bonifacij membra sepulchro
Pontificale sacrum qui bene gessit opus
Iustitiae custos rectus patientiq; benignus
Cultus in eloquio & pietate placens.
Fleat ergo mecum pastoris suaveris cunctis
Quos tedit citius hic caruisse bonis.

Itemque Bonifacij:
Sedis Apostolicae primem miles ab annis
Post etiam toto praesul in orbe sacer
Membra beatae senex Bonifacius hic sua clauſit
Certus in aduentu glorificanda Dei
Mitis aduocant diuini pastor ouile
Vexatos reserens hoste cadente greges
Iram supplicibus diuinit de corde remisit
Debellans cunctas simplicitate dolos
Egit, ne sterilis Romanam consumeret annus
Nunc erando fugans, nunc miserando sanem
Quis te sancte Patens cum Christo nesciat esse
Splendida quem tecum vita fuisse probat.

Cum autem (vt dictum est) post obitum Bonifacij vacasset sedes dies nouem, tertio Nonas Nouemb. creatus est Celestinus, patria Romanus, ex patre Prisco. Fuisse quidem pacificam eius electionem, litterae S. Augustini o ad ipsum scriptae declarant, cui adgratulatur, his verbis exor- diens: Primam gratulationem reddo meriti tuis, quod te in illa sede Dominus noster sine vlla (sicut audiui) plebis sua desis- sione constituit, haec Augustinus. Verum qui Eulabij schismati factionis erant, in eadem scissione perseverasse, nec vlllo pacto cum Celestino Papa communicare voluisse, Valentiniani p̄ rescripta post annum sequentem data significant, nosque de his suo loco agemus.

Hoc eodem anno Theodoretus Cyri in Siria ciuitatis est creatus Episcopus. Id plane colliges ex eius litteris q ad sanctum Leonem Romanum Pontificem datis (vt suo loco dicetur ex certa Consilium nota) anno Domini quadringentesimo quadagesimo nono: vbi cum ipse de se testetur, habere iam in sede Episcopatus annos vigintifex, vtique in hunc Christi annum necesse est reuocare sedis eius primordia. Vocatus est inuitus (vt ipse testatur) ad illius

prole, etiam Ecclesie ex monasterio, in quo ab incunabulis alienit. Nam ipse de se in epistola ad Nominum Consulem, sine Consulare, habebat: illud adiciam (quod quidem calamitates me cogunt hoc dicere) quod ante meam conceptionem genitorum meo Deo offerre solliciti sunt, & ab incunabulis iuxta suas promissiones me Deo dedicarunt, & tali cibo me educarunt. In monasterio vero, quomodo Episcopus factus sum, commemoratum esse. Inuitus Episcopus honoratus sum, hac de se ipse. Creatus vero Episcopus a Theodoro primo, deinde a Iohanne eius successore Episcopus Antiochenus Antiochia retentus est, vt pro concione populum edoceret. testatur id ipse. Pollebat enim mira dicendi facundia diuini litteris, necnon externis apprime imbutus, vt eius scripta contra Gentiles satis aperte fidem faciunt; licet de homilibus, quas ad populum habuit, nec vna supersit. Porro quod ipse ait, tot annis iuxta Antiochenorum Episcoporum domiciliis in Ecclesia populum Antiochenum, non sic accipiendum est, vt Antiochia semper manserit; cum conset ex suis ipsius scriptis, etiam in Ecclesia sua Cyri degisse, sed potius aliquam anni partem in eo concionandi munere Antiochie infumuisse dicendum.

IESU CHRISTI
Annus 424.

CAELESTINI PAP. THEODOSI IMP.
ANNUS I. ANNUS 17.

CHRISTI annus quadringentesimus vigesimus quartus Cæsarii & Victoris Consulari describitur, ipsi priori Cæsarii Castinus factus: etenim nescio quæ ex causa profugus factus, in Africam nauigans, apud Bonifacium Comitem ibi cum copis Gothorum agentem quæsiuit sibi salutem. Magna quidem diuini iudicij dispensatione factum est, vt ad eum coactus sit confugere, quem sub se militantem despectit, & vt ab exercitu recedens, & in Africam venerit, compulsi, vt superiori anno narratum est. Expun-ctum est Cæsarii Consularibus Cæsarii nomen, inde postquam intelligere, quod rescripta Theodosij Imp. hoc anno data, abique Cæsarii Consulis nomine, Victoris tantum collega Consulari notata leguntur.

Extant littere Bonifacij Comitis de fuga Cæsarii in Africam, date ad S. Augustinum, quæ cum breues sint, & de rebus tunc gestis non admodum, hic eas describemus: sic enim se habent:

Domino c. venerabili sancto patri Augustino Episcopo Bonifacius.

Castinus ille, priuatus ex Consule, vita mea ac nominis omnibus vt notum est persecutus, peiores committens ac fugens factio-nes, quasi meam an me gestarum inuenire donationum, Italia fugiens, meo se in Africam defensionibus tradidit committendum. Omitto, beatissime pater, olim mihi ab eodem in gestis in feruis, offensa pericula: fugiens enim, nunc vtque viuo Thracæ natu, vt Scythiam euasi, duram inuado sub Consule miles. Sed diuina potentia, que nouit planare sublimia, & alium eluare prostrata, fecit de superbo quod voluit; & hostem meum, me quieto, victoriam mihi, que mouit, adlocuit. Sufficit pro fratre vili tanta deiectione, adorantem faracum clatu, timet Senator barbarum caput, tremuit militem dux. Dolens dicentem ista, pater sancte, cohorreo. Nam vemer illi tristissimum Consulem, & primum consilio Senatorum: sed ne conspuita fallacia mali erga me (vt solet) aliquid molitur, putetque se suis fraudibus Romam in ducibus profuturum, & in meo verteret excita; integram de suis sensibus det tua beatitudinis sacramentum, si nullus in eius corde veritatis dolus. Ego autem, per omnia, que sancta sunt, iuro, quoniam se apud eum animi reperere veritatem, eum inuolucrum a sublimem Itale Romæque reddam frustrata inimicis eius & donis. Hostis autem erit sua anime, si aliquid in eo suscipit patri inuenere. hæc enim Bonifacius, ad quem cuiusmodi haberet Augustini responso:

Domino d. insigni ueritatj, sublimi s'uo Bonifacio Augustinus Episcopus.

Vt illusterrimus Castinus sacramento se prodidit, quod sit ab o-

mini culpa & erroribus alienus. Quem tibi, vt dicit saceratus ille Soria, adhuc in Palatio posito, falsis suggestionibus circuebat. Sed ne totum, quod tunc agatur, mittatur in medium, detur prolixitati compendium. David ille opilio regnum, parcendo inimico, obtinuit. Christus pro Iulianis, qui cum crucis parabolo confixerunt, Patrem ne irascatur rogauit; & malignis hominibus veniam miseris condonauit. Credo igitur homini, qui mihi fidele tradidit sacramentum & querit, me pollicente, tua defensione vite subsidium. Sic enim quod eius saluti mihi promissa complebit, hæc Augustinus ad Bonifacium timentem, ne sub fugæ simulatione Castinus Consulari, iras tyranni in se simulans concitatus, Africam illi prodicione subigeret, tentando fidem exerceret, & cum ab ipso Bonifacio auertendo. His vero huius anni exordio de Consule narratis; iam ad res Ecclesiasticas styllum a monitamus.

Hoc ipso anno, qui primus numeratur Cæsarii Romani Pontificis, scripsisse ad eum S. Augustinus epistolam reperitur: cui cum in primis gratuletur de ipsius electione pacifice facta, quibus ipse vtgeretur molestus, & a Cæabus ab eo liberari optat, significat. Apostolice enim sedis implorat auxilium, ad quam iuste damnatus iniuste admodum appellauerat. Rem gestam autem sic ipse narrat:

In magna (inquit) tribulatione positus, hæc ad tuam beatitudinem scripta direxi. Quoniam volens prodesse quibusdam in nostram vicinitate membris Christi, magnam illis cladem imponens & incantus inegesi. Fessala dicitur Hipponensis territorio confine castellum: antea ibi nunquam Episcopus fuit, sed simul cum ceteris suis regione ad paraclem Hipponensis Ecclesia pertinebat. Patres habebat illa terra Catholicos; ceteras plebes illic in magna multitudine hominum constitutas. Domatistarum error miserabiliter obtinebat, ita vt in eodem castello nullus esset omnino Catholicus. Actum est cum Dei misericordia, vt omnia ipsa loca in vnitatem Ecclesia cohereret; per quos labores & pericula nostra, longum est explicare: ita vt ibi presbyteri, qui eis congregandos a nobis primitus constituti sunt, expellerentur, debilitarentur, excacerentur, viderent. Quorum tamen possessiones inuitiles ac steriles non fuerunt, vnitatis illic securitate perfruita. Sed quod ab Hipponememorum castellum nullibus quadraginta seruantur, cum in eis regendo, & eorum reliquis, licet exiguis, collendis, que in vitroque sexu aberrabant, non minaces vltimus, sed fugaces, me viderem laticius quam oportebat extendi; nec adhibenda sufficerem diligentia, quam ceteri, cum ratione adhiberi debere cernebam; Episcopum ibi ordinandum constituendumque curavi. Quod vt fieri aptum loco illi congruumque requirebam, qui & Punica lingua esset instructus: & habebam, de quo cogitabam; paratum presbyterum; propter quem ordinandum, sanctum senem, qui tunc Primum Numidus gerebat, de longinquo vt veniret, rogans, litteris imperavi: quo iam presente omnium in se tanta suspensus animus, ad hoc an nax ille, qui mihi paratum videbatur, omnino resipiendo frustrauit.

Ego autem, qui vti que (sicut exitus docuit) disserere potius debui, quam periculosum precipere negotium; dum nolo grauisimum & sanctissimum senem ad hoc vsq; fatigatum, sine effectu, propter quem venerat, tam longe ad propria remeare: obtuli non petentibus quemdam adolescentem Antonium, qui necnon tunc erat, in monasterio quidem a nobis a parula a te nutritum, se propter lectissimum officium nullis clericatus gradibus & laboribus notum. At illi miseri, quid futurum fuerat ignorantes, offerenti cum mihi obedientissime crediderunt. Quid plura saltum est. Esse illi Episcopus cepit. Quid faciam? nolo quod tuam venerationem et, utare, quem nutriendam collegi: nolo de ferere, quos colligendo timoribus & doloribus parturiri. Et quomodo vtrumque agam, reperire non possum. Res quippe ad tantum scandalum venit, vt cum hic apud nos causas dicerent, qui de illius Episcopatu suspensio, tamquam bene sibi consulerentibus obtinere aue- rant nobis: in quibus causis cum suspensum criminis caput alta, qua non ab ipsis quibus Episcopus erat, sed a ceteris quibusdam obiecta fuerant, probari minime potuissent, atq; ab eis, que in medijs sumis & lababant, videretur esse purgatus: tam miserandus factus est & nobis & a-ctus, vt que quidam castellum & illius regionis hominibus de intolerabili dominatione, de rapinis & diuersis oppressionibus & constrictionibus obiciebatur, nequaquam nobis rate videretur, vt propter hoc vel simul concta congesta Episcopatu cohereret, et eius esse priuandum, sed restituenda, que viderentur ablata.

Denique sententias nostras sic temperamus, vt falso Episcopatu, non tamen omnino impunita relinquere, que non deberent

IV.

c. Aug. a. 161.
DE ORDINATIONE ANTONII EPISCOPI EYSSALENSIS.

V.

ANTONII CRIMINA.

VI.
QVID DE ANTONIO DECRETVM.